

FAKULTATIVNI PREDMET

NAZIV PREDMETNOG PROGRAMA

PROIZVODNJA ZDRAVE HRANE I LJEKOVITOG BILJA-NIVO-2

O PREDMETU

Fakultativni predmet Proizvodnja zdrave hrane i ljekovitog bilja izučava se u 6. razredu s jednim časom sedmično.

U nastavi predmeta naglasak je na značaju, upotrebi i zaštiti ljekovitog bilja i zdrave hrane. Predmet je najbolje izučavati kroz rad na terenu, u grupama—što ovaj program i predviđa, na primjer:

- terenski rad: sakupljanje ljekovitog bilja;
- sakupljanje informacija preko interneta, časopisa, knjiga;
- sakupljanje informacija o zdravoj hrani i ljekovitom bilju i od ljudi koji se njime bave;
- uočavanje antropološkog uticaja na promjene u prirodi;
- razvijanje kod učenika ekološkog i biološkog mišljenja sa ciljem očuvanja i racionalnog korištenja zdrave hrane i ljekovitog bilja;
- razvijanje svijesti i odgovornosti za životnu sredinu;
- realizovanje uz naizmjenično smjenjivanje teorijskog usvajanja znanja sa raznovrsnim metodama učenja - samostalno, timski i eksperimentalno;
- umijeće pravilnog korišćenja zdrave hrane i ljekovitog bilja neophodnog čovjeku u svakodnevnom životu;
- podsticanje kod učenika radoznalosti, samostalnosti, želje za otkrivanjem novoga te dalje razvijanje interesovanja za biološke oblasti.

Broj časova po temama i oblicima nastave

Razred	Oblici nastave	
	Teorijski i dr. oblici nastave za sve učenike u obrazovnoj grupi	Vježbe i dr. oblici nastave kod kojih se obrazovna grupa dijeli na više manjih grupa
6.	15	20
Ukupno	15	20

OPŠTI CILJEVI

Učenici će:

- terenski rad:sakupljanje ljekovitog bilja;
- sakupljanje informacija preko interneta,časopisa, knjiga
- razviti sposobnost posmatranja i pravilnog sakupljanja ljekovitog bilja;
- razviti sposobnost prepoznavanja zdrave hrane;
- osposobljavati se za samostalan i grupni rad;
- čuvati harmoniju i ravnotežu u prirodi;
- shvatiti odnos bića i sredine i odgovornost za zaštitu i očuvanje prirode;
- razviti stavove o zaštiti i značaju ljekovitog bilja;
- razviti stavove o proizvodnji i značaju zdrave hrane;
- razviti sposobnost za uočavanje i razumijevanje ekoloških problema;

- shvatiti zdravstveni značaj ljekovitog bilja;
- razumjeti značaj zdrave hrane za zdravlje;
- razviti odgovoran odnos prema ljekovitom bilju i aktivno učestvovati u njegovoj zaštiti;
- razviti želje i sposobnosti za samostalno obrazovanje korištenjem različitih izvora znanja: enciklopedija, interneta, časopisa i dr.;
- svijest o sopstvenim znanjima i sposobnostima i mogućnostima koje pruža ova oblast;
- zauzeti pozitivan stav prema ljekovitom bilju;
- podsticanje razvoja pozitivnih stavova prema zdravim životnim stilovima, kao uslovima očuvanja i unapređenja sopstvenog zdravlja, zdravlja drugih osoba i okoline;
- omogućavanje učenicima/ama da u školskom okruženju primjenjuju stečena znanja i vještine kao podsticaj razvoju svijesti prema pravima i ličnoj odgovornosti za sopstveno zdravlje, zdravlje drugih osoba i konstruktivnom odnosu prema prirodnoj okolini u kojoj će se osjećati zdravo i bezbjedno;

ISHODI:

Učenik će:

- opisati osnovna obilježja krša;
- analizirati uticaj klimatskih faktora na ljekovito bilje;
- razviti odgovoran odnos prema predmetu, zdravlju i značaju ljekovitog bilja;
- upoređivati dobre i loše životne stilove;
- dati primjere dobrih životnih stilova;
- prihvatiti zdrave životne stilove kao način života;
- definisati zdravu ishranu;
- identifikovati uzroke poremećaja u zdravlju uzrokovane prehranom;
- pokazati osjećaj za problem gladi;
- nabrajati ljekovito, aromatično i medonosno bilje krša;
- objasniti primjenu pojedinih dijelova biljke;
- prepoznati vrijeme berbe i primjenu;
- razviti pozitivan odnos prema ljekovitom bilju krša;
- definisati načine primjene biljaka krša u prehrani, preradi i farmaciji;
- primjenjivati biljke krša u spravljanju čajeva, ulja, sokova, kupki, krema...
- povezati dejstvo biljaka sa liječenjem određenih bolesti;
- pokazati interes za samostalan rad;
- prepoznati značaj biljaka krša za zdravlje.

SADRŽAJI I OPERATIVNI CILJEVI PREDMETA-NIVO 2

Sadržaj	Odgojno – obrazovni ciljevi		
	Znanja	Sposobnosti	Vrijednosti, stavovi, ponašanja
1. Proizvodnja zdrave hrane, ljekovitog bilja i faktori za razvoj biljaka (3+1)	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definisati plodno zemljište i klimatske faktore; - opisati osnovna obilježja krša; 	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabrojati karakteristike klime krša - analizirati uticaj klimatskih faktora na ljekovito bilje; 	<p>Učenici će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razviti odgovoran odnos prema predmetu, zdravlju i značaju ljekovitog bilja - prepoznati negativan uticaj čovjeka na nastanak krša - prepoznati uticaj klimatskih faktora na prilagođavanje ljekovitih biljaka
2. Pojam zdravlja i zdrav životni stil (2+2)	<ul style="list-style-type: none"> - upoređivati dobre i loše životne stilove - diskutirati o promjeni životnih stilova u cilju unapređenja zdravlja. 	<ul style="list-style-type: none"> - dati primjere dobrih životnih stilova - demonstrirati aktivnosti kojima mogu unaprijediti zdravlje 	<ul style="list-style-type: none"> - prihvatiti zdrave životne stilove kao način života - zastupati stavove o zdravim životnim stilovima
3. Proizvodnja zdrave hrane i pravilna ishrana (4+2)	<ul style="list-style-type: none"> - definisati zdravu ishranu - analizirati vezu između ishrane i zdravlja - diskutovati o problemu gladi u svijetu - imenovati bolesti kao posljedice gladi 	<ul style="list-style-type: none"> - slušati izlaganje o zdravoj ishrani - predlagati sastav zdravih obroka - identifikovati uzroke poremećaja u zdravlju uzrokovane prehranom - diskutovati o načinima i uzrocima prevazilaženja problema gladi 	<ul style="list-style-type: none"> - pokazati inicijativu za održavanje i unapređivanje znanja i vještina - pokazati brigu za zdravlje - pokazati osjećaj za problem gladi

<p>4.Ljekovito, aromatično i medonosno bilje (7+4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisati uslove života na kršu - nabrajati ljekovito,aromatično i medonosno bilje krša - definisati značaj ljekovitog bilja - procijeniti vrijeme berbe za pojedine vrste -objasniti način berbe za pojedine vrste - objasniti primjenu pojedinih dijelova biljke 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovati klimatske faktore krša - uzgajati neke vrste ljekovitog bilja krša - vršiti klasifikaciju krških biljaka -sakupljati ljekovito bilje krša <p>-prepoznati vrijeme berbe i primjenu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razviti pozitivan stav prema korištenju ljekovitog bilja krša. - iskazati sposobnost za rad u timu
<p>5. Primjena, značaj i zaštita ljekovitog bilja i zdravlje (6+4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -definisati načine primjene biljaka krša u prehrani, preradi i farmaciji - imenovati biljke krša -opisati načine zaštite ljekovitog bilja; - objasniti uticaj čovjeka prema ljekovitom bilju; - nabrajati ugrožene vrste ljekovitog bilja i posljedice njihovog nestajanja; 	<ul style="list-style-type: none"> - predlagati načine pripreme u prehrani i preradi biljaka <p>-primjenjivati biljke krša u spravljanju čajeva, ulja, sokova, kupki, krema...</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznati mjere zaštite; - prikupljati informacije o ugroženim vrstama - povezati dejstvo biljaka sa liječenjem određenih bolesti 	<ul style="list-style-type: none"> - razviti odgovoran odnos prema ljekovitom bilju -primjenjivati ljekovite biljke u svakodnevnom životu - preuzeti odgovornost za sebe i druge - pokazati interes za samostalan rad -prepoznati značaj biljaka krša za zdravlje - podržavati primjenu biljaka krša

DIDAKTIČKE PREPORUKE NASTAVNIKU

Da:

- organizuje grupe za terenski rad radi posmatranja, razvrstavanja i prepoznavanja ljekovitog bilja u datoj sredini;
- organizuje odlazak na lokacije bogate ljekovitim biljkama;
- daje uputstva učenicima za detaljno posmatranje u prirodi;
- organizuje prikupljanje biljaka i izrade herbarijuma radi prepoznavanja ljekovitih biljaka;
- obogaćuje sadržaj nastavne teme prirodnim materijalom;
- prikazuje film (zaštita ljekovitog bilja);
- pokazuje fotografije ugroženih vrsta;
- podstiče učenike da pronalaze i koriste različite izvore informacija – internet, knjige, časopisi itd.;
- pomaže učenicima da povežu prethodna znanja i iskustva s novostečenim i upućuje na praktičnu primjenu u svakodnevnom životu;
- podstiče učenike na inicijativu, kreativnost u pokušajima da samostalno objasne uzrok i posljedice čovjekovog djelovanja na prirodu;
- naglašava međuzavisnost prirode i čovjeka;
- organizuje tribinu ili okrugli sto na zadatu temu (prezentovanje rezultata istraživanja);

Nastavniku se preporučuje orijentacioni broj časova po nastavnim temama i sadržajima koje treba obraditi. Ciljevi nastave dati su tabelarno i razvrstani po sadržajima. Ostvarujemo ih kroz aktivnosti učenika. Aktivnosti mogu istovremeno ostvariti više ciljeva, a isto tako jedan cilj može se ostvariti preko više različitih aktivnosti.

Nastavnik može sadržaje izbornog predmeta korelirati sa:

- Hemijom: oksidi, kiseline, baze i soli;
- Biologija s ekologijom: osnovni pojmovi ekologije.
- Geografijom: sastav i tip tla i orografski faktori.

Sloboda i kreativnost nastavnika ispoljavaće se kroz samostalno planiranje i određivanje tipova časova, izbora nastavnih metoda i oblika rada, izbora nastavnih sredstava i aktivnosti za svaku nastavnu temu.

Primjeri aktivnosti su prijedlozi, a nastavnik može upotrijebiti i druge načine za ostvarivanje ciljeva.

NAČINI PROVJERAVANJA I OCJENJIVANJA ZNANJA UČENIKA/CE

Ocjenom se vrednuje:

- učestvovanje u radu grupe;
- planiranje, sakupljanje informacija, rješavanje problema i rezultati rada;
- kvalitet rada, njegova jedinstvenost i iskorišćenost vremena;
- koliko je učenik upoznao sadržaje predmeta i u kojoj mjeri je njima ovladao.

Provjeravanje znanja treba da obuhvata: usmeni odgovor, testiranje i ocjenjivanje terenskog rada, odnosno vježbi.

RESURSI ZA REALIZACIJU

Za izvođenje nastave predmeta Proizvodnja zdrave hrane i ljekovitog bilja, škola treba da ima odgovarajuće opremljen kabinet biologije i kompjutersku učionicu s instaliranim internetom i predviđeno vrijeme godišnjeg plana i programa (GPP) za realizaciju terenskog rada..

Kabinet biologije trebalo bi da ima pomoćni kabinet, gdje bi se mogli ostavljati prikupljeni materijali učenika.

LITERATURA

Preporuka za korištenje:

1. Tašić, V.: Pčele i cvijeće Potarja, Kulturno-prosvjetna zajednica, Podgorica (1998);
2. Lakušić, R., Milojević, B.: Ljekovito bilje na planinama Prokletija, Komova i Bjelasice, Tokovi, Berane (1972);
3. Lakušić, R.: Planinske biljke, Svjetlost, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo (1982);
4. Živković, N.: Biljarica, Kreativna radionica, Kruševac (1999);
5. Matanović, V., Matović, M.: Škola u prirodi, Šuma i livade, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd (1997);
6. Treben, M.: Zdravlje iz Božije apoteke, Milan Šikoparija i Mirjan Furlan, Novi Sad (1997);
7. Starovlah, M., Starovlah, J.: Ekскурzija kroz Crnu Goru, Prosvjetni rad, Podgorica (2000);
8. Šilić, Č.: Endemične biljke, Svjetlost, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo (1984);
9. Šilić, Č.: Šumske zeljaste biljke, Svjetlost, OOUR Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd (1983).

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/CA I STRUČNIH SARADNIKA/CA

Nastavnik je osposobljen da predaje predmet Proizvodnja zdrave hrane i ljekovitog bilja ako je završio:

- četverogodišnji studij biologije i kemije- diplomirani profesor biologije i kemije;
- četverogodišnji studij biologije- diplomirani profesor biologije;
- dvogodišnji studij biologije i kemije – nastavnik biologije i kemije;
- četverogodišnji studij edukacija u biologiji- bachelor biologije(240 ECTS).